

Zásady přístupu Českého horolezeckého svazu k ochraně přírody

1) Šetrné chování k přírodě, respekt, zachování přírody pro další generace

- Horolezectví je sport provozovaný v přírodě, je s přírodou trvale spojeno. To platí pro všechny odvětví horolezectví – alpinismus, skalní lezení, bouldering, lezení v ledu, drytooling, skialpinismus. Samotní horolezci nemají zájem si ničit prostředí, v němž vykonávají své volnočasové aktivity.
- Základní zásada vztahu horolezectví k ochraně přírody vychází z tradiční formulace v pískovcových pravidlech: „...Respektuj a šetři skálu a chraň přírodní prostředí, aby bylo zachováno neporušené budoucím generacím...“¹ (Jedličkův průvodce 1958).

2) Oddělení sportovních zásad a pravidel od požadavků ochrany přírody

- Zásada šetrného přístupu k přírodě je tradiční a trvalou součástí pravidel lezení, v tomto bodě se zájmy ochrany přírody a horolezecké veřejnosti prolínají.
- ČHS však nemůže akceptovat situaci, kdy se orgány ochrany přírody snaží ovlivňovat sportovní pravidla horolezectví. ČHS bude usilovat o to, aby tyto dvě oblasti – ochrana přírody a pravidla horolezectví – zůstaly odděleny.

3) Otevřený přístup horolezců do skal a do hor²

- Horolezectví je individuální sport provozovaný v přírodě a předpokladem jeho existence je otevření skalních oblastí a hor pro horolezce. Přístup, kdy je horolezectví povoleno a omezení či zákazy jsou stanovovány pouze následně, v konkrétních a zdůvodněných případech, je uplatňován ve vyspělých evropských zemích.
- V ČR je situace odlišná, neboť velká část horolezeckých terénů je součástí zvláště chráněných území, kde je provozování horolezectví apriori zakázáno³ a o jeho povolení je nutno žádat.
- ČHS považuje otevřený, „evropský“ přístup orgánů ochrany přírody k horolezectví za správný a bude v rámci svých možností usilovat o jeho prosazení. Dokud se jej nepodaří prosadit, bude ČHS žádat o povolení provozování horolezectví ve všech lokalitách, které jsou z pohledu lezecké veřejnosti zajímavé.

4) Udržování rovnováhy mezi zájmy horolezectví a zájmy ochrany přírody

- ČHS vnímá zájmy ochrany přírody a je si vědom potřeby hledání konsenzu a spolupráce s orgány ochrany přírody. ČHS hodlá nadále pokračovat ve spolupráci s orgány ochrany přírody na bázi jednání rovnocenných partnerů.
- ČHS si uvědomuje, že udržování rovnováhy mezi zájmy horolezců a zájmy ochrany přírody je nyní těžší, neboť v důsledku rozvoje outdoorových aktivit dochází k celkově většímu a intenzivnějšímu využívání přírody vč. skalních terénů a jejich okolí.
- ČHS však nepřijímá tezi, že horolezectví ve zvláště chráněných územích bylo přijatelné a udržitelné ve své historické, nikoli ve své dnešní podobě, neboť by to znamenalo připustit omezení horolezectví.

5) Širší vnímání vztahu mezi horolezectvím a ochranou přírody

- Samotné horolezectví provozované s respektem k přírodě nemá na přírodu negativní dopady. Přírodu ale mohou ovlivňovat další aktivity, které jsou s pohybem a pobytem horolezců ve skalách a v horách spojeny (automobilismus, táboření...), a proto je nutné šetrné chování k přírodě vztáhnout i na tyto činnosti.
- Přírodu ovlivňují i jiné sportovní aktivity, které však nejsou s horolezectvím spojeny⁴, i když se odehrávají ve skalních oblastech. ČHS se těmito aktivitám nevěnuje a nezastřešuje je. Zabývá se jimi jen tehdy, pokud při nich dochází k využívání instalovaných jistících či slaňovacích prostředků, o které se ČHS stará, nebo pokud v jejich důsledku dochází k omezení nebo ohrožení povolených horolezeckých aktivit; v takových případech bude ČHS žádat součinnost orgánů ochrany přírody.

¹ Jedličkův průvodce, 1958.

² Tato základní zásada byla formulována UIAA a IUCN (World Conservation Union).

³ Explicitně, nebo s odkazem na obecný zákaz poškozování předmětu ochrany.

⁴ Masová turistika, horská kola, slackline, jízda na koních atd.

6) Zpřístupňování horolezeckých terénů všem horolezcům

- ČHS primárně hájí zájmy svých členů, ale pokud jde o otevřený přístup k horolezeckým terénům a jejich využívání, zastupuje zájmy celé horolezecké komunity. ČHS však nezastupuje zájmy subjektů, které provozují horolezectví na komerční bázi, tj. nabízí horolezectví jako placenou službu. K jejich působení ve skalních oblastech se ČHS staví spíše negativně.
- ČHS žádá o povolení provozování horolezectví ve zvláště chráněných územích pro všechny horolezce, bez ohledu na to, zda jsou členy ČHS či jiných horolezeckých organizací. Tento otevřený přístup však nevylučuje, že v některých oblastech požádá o povolení jen pro své členy, v konsensu s oblastními vrcholovými komisemi ČHS.
- ČHS neakceptuje názor některých orgánů ochrany přírody, které otevřený přístup pro všechny horolezce spojují s vyšší mírou rizik a omezení a odmítají jej. ČHS bude usilovat o změnu tohoto přístupu a ve spolupráci s příslušnými orgány ochrany přírody hledat adekvátní řešení, mj. i v oblasti právní úpravy.

7) Individuální řešení situace v jednotlivých skalních a horských oblastech

- Horolezectví je provozováno ve velmi rozdílných přírodních podmínkách⁵ a má své různé disciplíny, jejichž vliv na přírodu je rozdílný. To, co lze v některé skalní nebo horské oblasti běžně provozovat, může mít v jiné oblasti negativní dopady na přírodu.
- Z těchto důvodů ČHS prosazuje individuální řešení situace v jednotlivých oblastech a bude neustále vysvětlovat orgánům OP, že uplatňování stejných podmínek na odlišné oblasti nelze akceptovat.

8) Předvídatelný přístup orgánů OP k řešení záležitostí týkajících se horolezectví

- Problémy s provozováním horolezectví mohou být důsledkem nejednoznačného výkladu právního rámce ochrany přírody a různorodých postupů, které orgány ochrany přírody ve vztahu k horolezectví uplatňují.
- ČHS je přesvědčen, že jasný právní výklad a předvídatelný postup orgánů ochrany přírody usnadní vyjednávání mezi ČHS a orgány ochrany přírody a přispěje ke zlepšení právního povědomí lezecké veřejnosti, a proto bude ČHS ve spolupráci s orgány ochrany přírody tyto zásady prosazovat.⁶

9) Informovanost

- ČHS zastává názor, že spolupráce a přátelské soužití mezi ochranou přírody a horolezci, včetně dodržování zásad ohleduplného přístupu k přírodě a stanovených podmínek, je podmíněno informovaností horolezecké komunity na straně jedné a orgánů ochrany přírody na straně druhé.
- ČHS průběžně zajišťuje informovanost svých členů a široké horolezecké komunity, a využívá k tomu zejména své webové stránky a elektronickou komunikaci se svými horolezeckými oddíly. Po dohodě s AOPK ČR a MŽP ČR se ČHS bude snažit podílet na informovanosti orgánů ochrany přírody.

10) Role ČHS, odpovědnost, kontrola a vymahatelnost

- ČHS zastupuje horolezeckou veřejnost a je hlavním partnerem pro orgány ochrany přírody, s nimiž vyjednává podmínky pro provozování horolezectví a v rámci svých možností pomáhá při údržbě skalních oblastí.
- Ve vztahu k podmínkám provozování horolezectví však ČHS zodpovídá pouze za dodržování podmínek, které zavazují samotný ČHS a jeho orgány. ČHS nemůže zodpovídat za činnost jednotlivců provozujících horolezectví, a to ani v případě, že se jedná o jeho členy, jimž nabízí metodickou pomoc.⁷
- ČHS je občanské sdružení a proto nemůže kontrolovat dodržování podmínek stanovených orgány ochrany přírody, vymáhat jejich plnění a sankcionovat jejich případné nedodržení. Tyto činnosti patří do kompetence orgánů ochrany přírody, kterým může ČHS pouze napomáhat, zejména prostřednictvím informování lezecké komunity a prostřednictvím autoregulačních mechanismů, které v rámci horolezecké komunity fungují.

⁵ Různý stupeň ochrany přírody, různá „citlivost“ horniny, různá míra návštěvnosti nejen ze strany horolezců, ale i cyklistů, turistů apod.

⁶ Výklad pojmů, způsob vydávání povolení, způsob stanovování dočasných uzávěr apod.

⁷ V tomto smyslu je nutno rozlišovat individuální odpovědnost jednotlivce na straně jedné a odpovědnost ČHS jakožto subjektu, který vyjednal a obdržel povolení, na straně druhé.